„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте ових ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 35. У Новом Саду у петак 4. марта 1888. ГОДИНА XXIII.

НЕ ТУРАЈМО ГЛАВУ У ПЕСАК.

Позната је приповетка о тици Ноју. Тица Ној кад види опасност, брзо зарије главу у песак, само да ништа даље не види. И онда мисли да је спашена, али јој кукавици баш то дође главе. Паметније би чинила, кад би опасности отворено гледала у очи, те за времена тражила спаса.

Но наши будимпештански политичари заједно са њиховим новинама, имају исту нарав као тица Ноје. Неће да мисле о опасности, неће да траже начина како да је избегну, него се направе као да нису ништа ни чули ни видели.

То се лепо опажа ово последњих дана. Све су новине донеле последње речи умрлог немачког цара. Из тих се речи види, да немачки цар није имао друге бриге, осим те, да Русија не нападне Немачку, а препоручивао је својима, само поштовање и пријатељство наспрам рускоме цару.

И будимпештанске новине донеше ту вест, ал не говоре о њој ни црно ни бело. Као мисле, ако не пишу о томе, онда је толико исто, као да све то није ни било.

Но то и није баш најглавније. Нови немачки цар издао је прокламацију на народ и написао је дугачко писмо свом канцелару Бизмарку. Данашњи листови будимпештански донеше та писмена, они и говоре о свему томе, али како. Оно што је непријатно то и не спомињу.

Познато је, колико се наши политичари хвале са савезом између Аустро-Угарске и Немачке. Ако је тај савез такав, да ће нас Немачка у свему помагати, онда разуме се можемо ми бити и кочопернији и учинити понешто, што не би учинили иначе, да немамо тако јаког савезника. Зато и јесте најглавније питање за нас то: колико се можемо поуздати у Немачку? Од отог питања, треба да зависи цео наш рад, јер се треба простирати према губеру, а то ће рећи према снази.

Последње речи покојног немачког цара не могу нам улити наде, да ће се Немачка због нас покрвити с Русијом. Ал рецимо, то нас се много не тиче, јер су то последње речи човека, који је — умр'о. Питање је сад то, како мисли о нашем савезу с Немачком, данашњи немачки цар.

То нас питање мора занимати, јер прво и прво том савезу није назначен рок, а после, тај је савез основан и на неком разговору између нашег владара и покојног немачког цара. Нови немачки цар издао је дакле манифест и писмо Бизмарку, он ту говори како мисли владати и чега ће се држати. Он ту запада у ситнице, те напомиње чак и то, шта мисли о чиновничким платама. А шта мисли о савезу? — То је баш оно главно, што савез између нас и Немачке не спомиње ни с једном јединим речију. Имао је прилике да каже, јер је све друго казао, а да му је тај савез био на срцу, он би и њега споменуо.

Може се дакле рећи ово: Нови немачки цар оћутао је савез у два своја прва и најглавнија писмена. А кад је то учинио, то је јасан знак, да он на савез не полаже много.

Тако се то мора тумачити, а кад је тако, онда би наше новинарство и наши политичари требали, да тој истини погледају у очи и да се према томе равнају, а не туре главу у песак, те да се граде, као да нису ништа приметили и као да ће Немачка сигурно за нами и у ватру и у воду.

То је опасна политика, која може уродити рђавим плодом, то је политика, која нас може навести на танак лед и учинити, да се не простиремо према снази и губеру. Ако ћемо ми гледати и видети само оно, што је по нас пријатно, а на оно, што је по нас непријатно не осврћемо се, можемо зло проћи. Сматрали смо за дужност толико да кажемо.

У Будимпешти, 2. марта 1888.

С. В.

Писмо из Русије.

Петроград 27. фебр.

Турска влада је пристала дакле на руски предлог. Она је пристала на то, да Кобургу изјави, како је незаконитим путем и противно берлинском уговору на бугарски престо сео, а то значи, нека он Бугарску напусти! Таку ноту упутила је Турска у Софију. С тим се одужила захтеву Русије, а задовољила је уједно жељи Немачке и Француске. Сад је питање, да ли ће Кобург добровољно из Бугарске отићи. Ако се може веровати што из Софије јављају, то се Кобург без невоље и силе из Бугарске уклонити неће, шта више у Софији веле, да ће Кобург чак на бугарско оружје ослонити се и бугарску војску на бојиште повести, пре но што оде из Бугарске. Но то је лакше речено но учињено. Што се тиче самог Кобурга, њега дабогме неће срце заболети, ако би бугарски народ у крви огрезао. Он је један од оних непријатеља Словена, који су подстрекавали и на српско-бугарски рат. И на прошли српско-бугарски рат радили су неки странци само зато, да се понове она стара времена, кад су Срби, Грци и Бугари гњавећ се између себе, изгубили своју слободу и потпали под туђ јарам. И тек што су ти народи и државице главу подигли и својим животом проживили, сад хоће неки да их на ново заваде. Руски и бугарски непријатељи сад друго и не желе, него да се Русија с Бугарима сукоби и да се пролије у међусобном раздору словенска крв. Кобург је готов да ту послужи, а како има лудих и покварених бугарских синова, који су готови за своје личне и себичне циљи у свачија кола упирати се, па ако устреба бугарски народ и на касапницу повести. Али Русија као да о свему крупније мисли те изгледа, да ће она начин и пут пронаћи, како ће се бугарско питање решити, а да до крвопролића не дође. Могло би се нешто случити о чем Бугари и не сањају.

Кад се завири у бугарске тавнице, кад се у призрење узме каквим се средствима бугарски силници служе, како својим некадашњим првацима за њихово мишљење батине ударају, како свуда само неправда и варваризам влада, како је у Бугарској, све што је добро и племенито разгоњено и ућуткано, а како се људи од никакве вредности за господство отимају, то је ово стање дозрело за промену. Русија неће застати на пола пута, и она ће пронаћи начин, како ће се бугарској игри учинити крај, а да не дође до проливања крви. Овде сви меродавни кругови верују да ће тако бити, а говоре да имају за то и пута и начина. Идемо да видимо.

П.

Нови немачки цар.

Мада је ево већ седми дан, како је немачки цар Виљем умр'о, још никако се не може знати, кад ће га саранити. То је због тога, што је нови немачки цар и краљ пруски Фридрих III., син покојног цара, јако болестан, па му саветују да не буде на погребу очевом, а он би међу тим хтео да испрати оца. За то још није дан одређен за погреб, јер мисле, да ће цару Фридриху лакше бити, док се опорави мало с пута из Сан-Рема у Италији, где се до очине смрти лечио.

Фридрих III. постао је немачким царем и пруским краљем оног часа кад му је отац умр'о. Њему се војска већ заклела. Сад треба он да се закуне на устав. Међу тим је он издао већ проглас на немачки народ и један указ на кнеза Бизмарка. Ниже доносимо проглас у целости од речи до речи, а указ у кратко само. Цар је сам својом руком написао и једно и друго, јер да казује другоме у перо не може, пошто не може да говори зато што су му лечници гркљан испод јабучице морали да просеку, да се не би угушио.

Многи су мислили, да ће нови цар Немачки у свом прогласу и указу говорити и о спољној политици, те да каже како мисли о данашњим политичким приликама. Но он о томе на једном месту и ако спомиње, не спомиње ништа о савезу између Немачке и наше државе.

Изгледа, као да је требало да се заглади та ствар, те је Бизмар телеграфисао Калнокију, захваљујући се на саучешћу од стране наше државе у жалости због цара Виљема па спомиње пријатељство, које постоји између наше државе и Немачке. Калноки је на то одмах одговорио, па и он говори о том пријатељству.

Проглас цара Фридриха III. гласи:

Моме народу!

Умр'о је славни цар. У многољубљеном мом оцу, кога оплакујем и за којим са мном заједно мој краљевски дом у највећој тузи жали, изгубио је верни народ пруски свог славом овенчаног краља, немачки народ оснивача свога уједињења, поново ускрсла царевина првога немачкога цара! Нераздвојно остаће његово светло име скопчано са свом величином немачке отаџбине, у чијем новом васпостављању пруски народ и његови владари за свој неуморни рад нађоше најлепше награде. Тиме, што је краљ Виљем са никад неклонулом очинском бригом подигао пруску војску на висину њена озбиљна позива, ударио је он сигуран основ извојеваним победама немачког оружја под његовим водством, из којих победа произђе затим народно уједињење; тиме је он осигурао држави силу, за којом је свако немачко срце до тада жудило али једва да

ЛИСТАК.

ЗА НОВАЦ СВАШТА.

Слика из сеоског живота.

I.

За село Ф. распише се стечај на бележничко место. То је село доста велико и становници му добро стоје, па је у изгледу осим добре редовне плате још и леп приход, те с тога многи покушаше срећу на ово место.

Међу молиоцима био је и један који је до ово доба као подбележник служио. Живео је за цело време врло скромно; лепо се понашао према људима, поштено је радио свој посао и за кратко време заволе га цело село.

Кад је који од људи, ма и најсиромашнији к'њему отимао, показивао се младић свагда искрено, давао је пријатељска савета а није ниодког ни новчића примао.

Овако понашање поштенога и ваљаногa младића даде лепу наду свакоме да ће се општина једном таковим човеком подичити моћи и да се свима забунама и заплетајима општинским што пре краја наћи.

Но по изученим наукама, видело се, да тај младић на последњем месту стоји. Али на свршене науке се није много давало. Огромнији део села био је сав нуз њега. Па и како неби, он је тако добар, тако лепо разговара па нигда награде нетражи.

Бадава се нашла по која глава, која одвраћаше људе од тога. Нико и неслушаше на ове ма да су ти младића скроз познавали.

Разуме се, да се у избор здраво мешала и женска политика.

Село ко село, није се баш великом омладином фалило, те подбележнику небеше тешко обећи многима да ће их узети само ако га изаберу.

Непотрја дуго стиже и дан бирања. Ни најстарије није дома остало; слегло се цело село пред општинску кућу. На подбележниковој су страни који имају кћери за њима они који су жедни лепих речи „финога момка“ јер ти човека по језику цене; — незнајући, да је подмукло псето најопасније.

У један пут се жагор зачу, да се омиљени кандидат неприпушта избору. Сви се једномишљеници зачуде томе и бурно викаше из свег грла: „ми нега хоћемо! Живио! . . .

Побунила се цела странка. Изабере од својих неколико првака у депутацију солгабирову, ал не помаже ништа, власт не допушта.

Шта више солга је отворено говорио, да би село — у случају овог избора — само себе упропастило. Неостаје друго но лично ићи на поклоненије.

Подбележник снужден, промене пруслук код куће и оде управо у солгин квартир.

Није се задржао тамо ни колико се купац за пар коња погађа а погодба већ готова и плајаш већ виче: „Може се бирати!“ Пређу к' избору и подбележникова странка победи. На славном алдумашу су браћа последњу чашу испили са сеоском главом.

II.

Неки кажу, да се ћуд мења за 7 година, овде ни седам дана није требало. Осетила госпотство незаслужна глава па се покондирила. Лака плева високо к'небу полеће, мислиш носом небо пара.

Престала она стара умиљатост младића; звонична суровост завлада. Нема више ни брато, ни чико, а камо ли столице за кога. Сви редом чешу главе, но сила бога немоли. Увидеше лукаву политику преобраћеног човека, ал је касно било.

Купује се, — продаје, настаде жив рад.

Што је коме пре без паре рађено, сад се петороструко плаћа. Контракт од ланца 50 ф.; општински извод самртних случајева 7 фор.; а а кад се коме из шпаркасе подигне 500 фор; то се већ знало, да су натарошеве две петине.

Највеће огорчење наступило у народу, ал домин — као што је сам себе прозвао — на то и нехаје.

Ни једног поштеног пријатеља у селу нема, ал њега ни то недира, стало му је само, да се обогати било каквим начином. Највећма је гулио сироте удовице, које му трчаше, да им неспроведену земљу у ред доведе, но ујела их је до срца љута змија. Није ни јадне сиромаке жалио који новац свој из сиротинске касе вадише.

— Хеј, Србине куда ће ти душа за така дела твоја?!! Много сам пути дубоко узданyo, кад ми се људи тужбом обратише.

Чисто немогох ни најпоштенијим људима веровати, док се нисам сам уверио.

У први мах сам им се жалосно светио: „Па ви сте га бирали, војујте с' њиме!“ Но за мало па већ и мени преко главе пређе видео сам у њему крајње препреденог човека, коме је само до тога стало, да џепове своје исплаканим новцем напуни.

— Није чудо, што је на треће пролеће у селу први газда постао. Ако се код којег сиромака деси, да му је земља здраво заплетена, то домин купује за 25 фор. За кратко време уби село; један човек чуда почини.

Дизао је из шпаркасе новца и кому треба и нетреба тако, да је већ постао општи израз: једва ћеш у хатару земље наћи, што није посута шпаркаским банкама.

— Ако из које биртије чујеш глас шваских тамбураша или гајдаша, можеш сигурно тврдити, да се домин размеће.

„Свирај три ти свеца, општина плаћа!“ дерао се обично. У друштву си му могао видети само једног човека доминову енгу, како га младеж назваше и нико му од ових није ни знао другога имена.

— Овај је имао иначе племенито занимање, што му је висока влада, као ваљаном кортешу подарила, али неверујем, да га је ко у његовом звању тако одушевљена видео, као кад подигне чашу и закржешти зеленим очима па подвикне: „Да живи мој домин! . . .“

Сами седе за једним столом и док вино памет не одузме обично се о женскињама разговарају.

У зору несме ни „серенада“ фалити. Енга води бандаше од прозора до прозора, ал зна се да он тако чини што му је наређено.

Кад заплави бео дан испод руке се дома воде певајући:

Ко се прати око дванајст сати
Прва лола и још нека гоља!

Сутра дан уча у шеснајст спава; најмања му је брига да би и школу требао посетити. Та комунална је.

Невина дечица како дођу, тако се и развију.

А нашто му се трудити? домин ће фалсификовати одборску оцену и дати му врло добар резултат.

се смело надати, а што је у љутој и тешкој борби своме народу извојевао, беше му суђено мирним радом у дугом току година своје владавине да учврсти и с благословом да унапреди. Сигурна, ослањајући се сама на своју снагу, стоји Немачка поштована у савету народа и не жели ништа више, већ само да стечено, развијајући се мирно ужива. Да је то тако, имамо да благодаримо цару Вељему, његовој никад не пољуљаној оданости према својим дужностима, његовом непрекидном раду, посвећеном добробити отаџбине, ослањајући се у томе на доказану сталну оданост пруског народа и свију немачких племена.

На мене су прешла сада сва права и дужности, која су са круном мога дома скопчана а на која сам се решио верно да пазим за време, докле ми по божјој вољи буде суђено да владам.

Проникнут скроз великом ми задаћом, сва ће моја тежња бити, да наставим посао у оном смислу у ком је и заснован, Немачка да постане уточиштем мира а у споразуму са савезним владама као и са уставним телима како царевинским тако и оним пруским да подижем благостање земље.

Моме верном народу, који је вековима, и у добру и у злу, стајао уз мој дом, излазим ја на сусрет са безобзирним поверењем, јер ја сам уверен, да ће на основу нераздвојне свезе између владара и народа, која је свеза вечито наследство дома Хохенцолеровића, не гледајући на промене у државном животу, моја круна исто тако сигурна бити, као и напредак земље, којом да владам ево ја сам позван и којој се заветујем, да ћу бити праведан и у добру и злу веран јој краљ.

Да ме бог благослови и оснажи у том послу, коме ја од сада свој живот посвећујем.

Берлин, 12. марта. Фридрих с. р.

У указу, управљеном на кнеза Бизмарка као државног канцелара и председника државног министарства, вели нови немачки цар и краљ пруски Фридрих III., да Бизмарк има права на то, да први чује назоре, по којима ће се нови немачки владар владати, јер он је био многоопробани слуга оца му и веран и храбар му саветник, који је политичним смеровима покојнога цара давао облика и срећно радио, да се ти смерови увек успешно изведу. У том указу рекао је Фридрих III. у главном ово: У чврсте основе, на којима је до данас пруска држава стојала, не сме се дирати. Поштоваће уставна права савезних влада (појединих немачких државица) као и права државинског већа (немачког сабора), али захтева, да и савезне владе као и држав. веће поштују царева права. То је у интересу народног благостања, што остаје највиши закон. Даље ће нови немачки цар трпети све вероисповести у земљи, па онда, да ће потпомагати све друштвене сталеже у њиховој тежњи за економским напретком, интересе појединих сталежа да доводи у склад а неизбежна зла, колико може, умањује.

О васпитању је рекао, да оно треба, да буде приступачно свима, али се мора пазити, да не буде назови образована света.

Пазиће, да се на народ не товаре још већи терети, а, може бити, да ће штедњом и ове терете олакшати.

За самоуправу дату појединим немачким државицама вели, да је добра, само ће извидети, да једна или друга државица нема и сувише великих терета. Испитаће даље, да ли би власти могле бити простије, па да се број чиновника смањи, а чиновницима плата повиси. Да оствари те све намере, рачуна, да ће му Бизмарк помоћи. Најпосле вели, да ће, не тежећи за славом, бити задовољан, ако се једном о његовој владавини узмогне рећи, да је била по народ добра, по земљу корисна и по државу благослов.

П О З И В

на општи збор фрушкогорских виноградара

а зарад већања и донашања одлуке о том, како би се убиственој филоксерној зарази на пут стало, који ће се збор одржати у Черевићу у четвртак 9. (21.) марта о. г. у 9 сати пре подне.

Дуго је година дана, а већ је пета година како се у Фрушкој Гори са ужасом та страна реч „филоксера“ изговара и од то доба су већ неке општине фрушкогорске искусиле онај горки јад, што га задаје та црна уш, која то име носи, и од то доба уверили смо се, да њојзи ни наше ужасавање, ни наше клетве, ни време и његове промене и непогоде не пречише и не преч да се и даље шири и данас нема у нашем грозном Подунављу места, у чије се винограде није та опасна уш улегла. Па ипак се до данас није ништа урадило, па ни почело да се ради што би тој зарази на пут стало!

Једино што се чуо вапајни глас из Сремских Карловаца, упућен на адресу високе владе, да се она као моћна и позвана постара о том онолико, колико може. Тај глас, ма да је потекао са великог збора, не сме остати усамљен. Ако хоћемо да ствар напред коракне, ми је не смемо напуштати; ми се морамо сами око ње забављати, ми морамо меродавне кругове и власти подсећати на ову ствар, и све начине и сва средства употребљавати, да се ове напасти опростимо или бар да је на што мању меру сведемо.

Из тога разлога се овде у Черевићу саставио потписани одбор и позива све фрушкогорске виноградаре и све пријатеље овога забринутог народа, да на заказани збор дођу, па да се поразговоримо и сложимо у оном, што нам се као најзгодније свиди, па удруженим снагама на том и порадимо.

У то име позивамо вас својски и озбиљно, да нам у што већем броју дођете, и у то име до виђења на збору.

У Черевићу 1. (13.) марта 1888.

Одбор.

Поплаве у Угарској.

Са свију страна из Угарске стижу вести о великим поплава. Но што је најгоре: Снег се тек почео топити, а већ јављају, да има опливљених села и усева. Шта ће тек доцније бити? Свет је у истини јако забринут.

Овде ћемо у кратко да донесемо, где је било и где има сада поплаве.

Из Њитре јављају, да се река Њитра излила. Вода је продрла у варош. Свет из оплављених сокака морао је да се исели. Власти су га сместиле по школама, те у ове сад не иду ђаци. Многи су и зимњи усеви поплављени, те ће отуд велике штете бити.

Код Гор. Ковина у Словачкој излила се река Арва и оплавила трећи део вароши. Вода је тако изненадно јурнула у варош, да се свет у оплављеном крају једва могао још да спасе.

Из Вел. Бечкерека јављају да Тамиш и Бегеј још једнако долазе. Код Ром. Сен-Михаља лед је порушио насип, те су сад општине Нем. Сен-Михаљ, Аурелхаза, Ујвар и Ерегфалва у највећој опасности.

Из Ђуле јављају, да је Кереш на два места за 200 метера порушио насип. Варош је Бекеш у опасности.

Из Нађ Кароља јављају, да се река Красна излила. Општине Киш Мајтењ и Домахида су под водом. Железнички мост је код Киш Мајтења провалјен.

Из Темишвара јављају да је вода насип на Бегеју и код Нем. Сен-Михаља провалила. Речица Ст. Бирда код Чакова се излила и потопила до 1000 ланаца усева. Вода што се излила из Тамиша и Бегеја, па из Брзаве и Тамишине изгледа као непрегледно море какво. У тамишкој жупанији има сада 10 хиљада ланаца под водом.

Д О П И С И.

Черевић, 1. марта. Пролеће је синуло, послови у винограду тек што се нису отпочели и виноградари са ужасом помишљају, да им филоксера може већ у овој години већину њихове муке појести, те се овде после дужег договарања склопио одбор за сазив фрушкогорских виноградара на општи збор, који ће се овде одржати 9. (21.) о. м., а који треба да донесе закључке о помоћи у овој невољи, коју је фрушкогорским виноградарима та заразна уш донела. После јесенашњег карловачког збора, ово ће бити други општи збор о тој грдној напасти фрушкогорској, а како је пролеће грануло, те ће и путеви бити бољи, то је наде, да ће се браћа по невољи и они, којима невоља прети, у што већем броју сакупити, па да се и сами договором и споразумом утврде у истрајном раду на одолевању тој гадној уши и да се њихов сложни и громки глас чује свугде, где он треба слуха да нађе. Сазивачки одбор черевићки учиниће све што треба, да браћа на збору задовољна буду и у ту сврху држе се често одборске седнице. Пријатна је појава то, што се и представници властелинства Котековог драговољно прикључише овом сложном подухвату овдашњег грађанства, па и сами живо у одборском раду учествују.

Вршац 1. марта. (Скупштина срк. пев. друштва.) У недељу 28. фебруара, била је под председништвом друштвеног председника г. Ђуре Цвејића редовна главна скупштина овога друштва. Из извештаја управног одбора види се, да је друштво у овој години у материјалном погледу добро напредовало. Кад се примања са издавањем задње године сравне, излази, да је свота од 558 фор. као чиста добит по друштво остало. Овом нисмо се могли надати, кад знамо, како траљаво утиче уплата чланства код овога друштва. Кад би се неуплаћена чланарина утерала, био би пренос готовине, разуме се, већи. Но да би се знало, како то код нас бива и откуда долази, да сваке године све то већа свота од неуплаћивања постаје, хоћемо из ближе да наведемо. Код нас постоји једна дружиница људи, која је вечито незадовољна; која држи, да од ње почиње и престаје поштење. Па десил' се, да се у одбор изабере која личност, која њима не годи; онда ова дружина ступа у борбу не бирајући сретства па ма то ускос друштва ишло; купи потписе и заводи чланове друштва, претварајући се као тобожни искрени пријатељи друштва. Тако је то 1885. год. било; онда је ова дружина служећи се подлим средством у толико успела, да је ово друштво материјално прилично оштетила, а то се десило, што су одвраћали чланове, да чланарину неплаћају. Но да су ови људи, или боље нељуди престали бити чланови, друштво би и без њих могло постојати па и напредовати. Али они немогу да мирују.

Кад виде да и без њих иде, они онда задахнути злобом, опет се појављују и траже пута, да се у друштво увуку, са намером да опет неку бруку друштву нанесу. Тако су се 1886. г. поново повратили у друштво но са условом, да за 1885. г. неуплате за чланство. Тадања мирољубива скупштина имајући корист друштва у очима, реши, да се поново у друштво приме и ослободи их од уплате за 1885. г. Па мислители да су ови људи одиста са искреном намером у друштво дошли? Јок! У њима је скривена намера била, да наставе шта су започели. И тако их у осамдесетседмој години видимо у истом облику, као 1885. год. где изазивају расцеп, од куда сљеди, да је близу 500 фор. друштво са неуплатом чланства оштећено. Па ови људи се још сваком даном приликом њиховим родољубљем и пријатељским расположењем према пев. друштву растресају.

Као што напред рекосмо, друштво је у задњој години леп материјалан успех показало. Но ово све није могло једног човека да задовољи, већ по свом уобичајеном начину почео је сумњичити да закључни рачуни од прошлих година нису прегледани и од прегледача потписани. Скупштина ма да је о противном уверена, чекала је на председников одговор, који је одма са оригиналним прегледаним и са потписом прегледача потврђеним рачунима скупштину о противном обавестио, но опет није се могао овај човек уздржати, а да и даље при својој ограниченој тврдњи неостане, велећи, да је чак и то могуће, да су закључни рачуни од три године овамо, јуче потписани. Овде мора сваког човека напустити стрпљење. Записници, закључни рачуни па и они који као прегледачи потписани веле, да је тако као што председник извештава, а овај хоће још кога да сумњичи.

У осталом смо се једном решили да и овог човека у одбор изаберемо, те да се баш уверимо шта и како мисли он ово друштво да унапреди. Па знател' о чему је изазвао велику дебату? О томе, какве боје да буде хартија за улазнице!! У томе је лежао напредак друштва код овог — човека.

У овој скупштини изабрат је одбор од готово самих незадовољника, пошто чланови из старог одбора отступише, у нади да ће ови боље радити. Па шта се збило? Нису у стању били да се конштитуишу, већ захвалише. И тако нам предстоји

Пропаст у општини, покор у школи! Напред Србине тужни! Несити госа, сиром подмићује домина, да му је овцама слободно туђе жито и рани јечмови; разуздани чобани прекрилили усеве и газде са добра свога пиштољима вијају.

Да превелика чуда!!!

Престаде већ и удварање девојкама. Нема оне искрености а још мање ласкања. Све нешто званично иде, као код општине. Но има браца новаца! Годи то, кад их на општински трошак са бечкеречким тамбурашима изненади. Зна браца, шта ради; само фино! Тек се у једанпут не може изланути да није намеран ни једну узети. То би онда тек био прави рат; не би се браца ни у сред Арадца задржао!!!... Само полако па фино! О женидби не говори ником ни речи.

— Удовице већ преправиле ћилимове да би се могао шњима цео плац покрити. Ту су већ и жута каруца, (куповцима црна ко ноћ) чекају домина свога. Неверује нико, док сопственим очима не види. Свануо је и дан поласка. Из далека чујеш већ хуку каруца. Чисто ти очи засену кад погледиш серсам са писменима А. И.

Повалио се домин десно а енга лево и упутише се варошици С.

Цео дан се у селу није о другоме разговарало, само о доминовој женидби. Особито несуђене се нашле у забуни, претрчавају једна другој чудновато питајући...

Јес' чула шта је ново? Домин отишао, да тражи девојку. — Тако, рећиће друга као канда ју се ништа и не тиче а овамо и ногама копа.

Ни бабе нису на миру остале и оне се ужурбале, као да ће се ракија и њих тицати, трчкарају од куће до куће, да новост кажу.

Дође некако глас и до ушију мајсторице Нате. Сва се запурила, трчи, да јави милостивој изненадну вест. Једва је преко прага прешла а већ виче:

Милостива ако бога знате! та онај се жени!! А ко? запита милостива. Та домин! Баш мало пре пројури на каруцама оде по девојку.

Милостивој је ово доста било, ал није изгубила наду. Е моја сека Нато! ожениће се ђаволе, док му ја прстом не покажем!

Тако је и било. Домин испроси девојку, али му једном остаде стражњи трап проклетих каруца у С. и он се на два точка невесео врати кући.

Та неће га милостива женити, ма се нигда неоженио.

IV.

Домин још боље омиљава флашу. Једино је онда искрен, кад му је глава пуна. — Једном опет седи са енгом, банда свира а он шалајдари.

Пи брате! Има браца новаца. Енга баш не чека, да се нуди, ал и ово му је добро дошло, да се што пре нагума.

Код другог стола седимо местна омладина, и не гледимо блудне синове, певамо и веселимо се.

Жалосно погледају на нас; чисто видиш да их тишти што смо их презрели; код нас до гроба кашике немају. Гајдаш нам свира и ми све веземо.

Допадају се блуднима наше песме, па хоће и они једну рођанску да одпевају.

Дед брашо, реци оно, што сам ти приповедао! рече домин а енга поче из свег грла:

Солгабиров говори,
Да му нисам у вољи,
А пар ређа избор крећу
Изостати нећу.

Ми се тој песми нисмо ни мало зачудили, позната нам је већ одавна. Та већ се и подерала по селу.

Затим смо се још мало веселили, па се разиђемо. Њих двојица остадоше после нас.

— Други трећи дан расчује се по селу, да је домин суспендован. Свако се дивио, од куд баш сад? без истраге без ичега. Иначе је познато, да је то већ одавно заслужио.

За мало па домин ступи опет у службу. Нико о целој ствари ни појатија нема, зашто је био суспендован.

Запитиваију људи један другога незнам, на незнам.

Али домину ђаво не даде мира; при поласку једном из биртије поново повиче енги својој: певај што сам ти причо, а овај поче сокаком, да се све разлеже:

— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —
Ево солго четир мале
Остави ми звање,
Стотине ме избавише
Нисам кривац више.

У Будимпешти на покладе. Миливој.

УСТАШИ УХВАТИЛИ ЗАКУПНИКА ЦАРСКЕ ДЕСЕТИНЕ.

Слика из босанског устанка.

У колико је босански народ желио, да се испод турског јарма ослободи и са својом браћом уједини, у толико је он осећао терет и неправду, коју му је долазила од спахија, давајући им „трећину“ и „половину“ а влади „десетину“ то скупа је било узрок, што се народ тако често бунио и на оружје устајао. Многе спахије биле су нељуди и хтели су, да само од зноја и труда своје раје живе и то господски живе. И најмањи ага, који је само два или пет кметова имао, хтео је да бегује, и да ништа неради, исто као и онај крупнији спахија, који је на стотине кметовски кућа и далеко већи приход имао. Босанске аге и бегови пак, били сиромашни или богати, не хтедоше никад штедити. Све што је који добио, он је и потрошио, па још се и задуживао. Раја је морала све то исправљати и свога спахију издржавати. Босанске спахије, бегови, и аге били су махом простаци, и као токови показивали су суровост а све се то о сиротињу рају обијало. Бивало је и добрих спахија, али су се такови на прсте избројати могли! Ужасна су била безакоња и насиља, што су спахије својим кметовима, и хришћанском народу чинили. Народ није владу од спахија разликово, и сматрао је, једног као и другог, за угњетача, и увек се молио Богу, и светоме Сави, да се једног и другог ослободи. Колико је било неправде од стране спахија и њихови субаша, толико и још више кривице било је и од стране владине, а особито код наплате десетине и других данака. Влада је била најкривља у том, што је десетину под закуп давала. Закупници били су Жидови или Турци, а било је случајева да су се и хришћани таким послом бавили. За народ није било правде нит правице, нит је икоме помогло, да се ма где жали.

Тако стање било је, кад је народни устанак у Босни, и Херцеговини букнуо. Дабогме да је народ и због тога на оружје устао, да се

у недељу нова скупштина која ће имати нов управни одбор да бира. И ово је дело Јоце Недељковића. Нека нам је дозвољено овим путем г.г. чланове пев. друштва да упозоримо, да у доидућој скупштини имају друштво пред очима. **Срб.**

Народна привреда.

Сађење и неговање леске.

Леска спада у оне воћке, на које се до данас мало пазило, али које нашу пажњу заслужују у много већој мери. У Енглеској и Италији њено је гајење врло на цени, а у новије доба почиње леска више да се гаји и у Немачкој.

Што се тиче земље, леска није пробирач; она расти и на слабој земљи и ту роди још обилато, изузев хладну глину. Изврсно расти и напредује леска у влажној и трошној земљи у којој има довољно црнице. У земљи с више сувим положајем роди истина више, али плод заостаје у развићу.

Овде је реч о сађењу леске као воћке. Но има какав простор, који је угодан према земљи и положају, тај би могао покушати с већим, уредним сађењем; он ће извесно, сем задовољства, наћи у томе и свога рачуна. По себи се разуме, за то ваља узимати само најбоље и најпрепоручљивије врсте. При оснивању такве веће сађевине, нека се поступа, отприлике овако:

Редови, у које ће се леска да сади, ваља да су најмање 4 м. један од другог и шибље у истом растојању да се сади.

У првој години после сађења може се простор између редова употребљавати за гајење разних усева: кромпира, пасуља, цвекли и т. д. Сађевину ваља чешће окопавати и чистити од корова. Особито ђубрење, које се састоји из згорелог ђубрета, разблажене пиштевине и т. д., врло добро годи лесци од две до две године; родност јој се тиме знатно увећава. Ма да леска напредује и роди и у хладовини високих дрва шумских, ипак леска боље роди, кад је у правилним сађевинама, које имају ваздуха и које могу да уживају животворну сунчану светлост. И на то би се имало мотрити при подизању такве сађевине.

Осим ових већих, правилних сађевина имали би сад да узмемо у обзир још нарочите сађевине.

а) Употребљавање леске у нашим вртовима. Не може се одрећи, да би се леска у овој цељи могла још много више употребљавати, но што је то досада било. Како је она врло подесна за ивице група виших дрвета и шибља. Каква лепа изгледа даје ту на пр. **црвена леска** са својим као крв црвеним лишћем, или **жута леска** с лепим златно-жутим лишћем и златно-жутом кором младих изданака! И за групе по ивицама бара и река леска је изврсно подесна. Како се лепо она да употребити за засађивање малих брежуљака и косина! Њен рани цвет и увек леп склоп од лишћа може да пружи још понеку драж, а све то под вештом руком може да буде врло корисно. К томе долази доцније још и род. На ово последње при овим вртовима махом се одвећ мало мотри с тога, што се леска одвећ често сади у позаднини, у хладу, где онда, због заглушног места, даје обично врло мало рода. Где се може, нека се леска сади не одвећ густо, с другим шибљем наизменично на отвореним, сунчаним ивицама, по путевима и т. д.

б) Употребљавање леске за спалире, од чести слободне по путовима, између дрва крај путева, од чести по оградама, тарабама, видовима и зградама. Растојање стабла једно од другог мора износити најмање 5—6 м.

в) Употребљавање за усамљене биљке у ниским, пирамидним облицима или у виду дрва по великим рудинама или ливадама. Како је леп ту црвени ламберт — орах, мечја леска, жалосна леска, рецкава леска и многе друге!

Сасецање леске не изискује никаква нарочита знања.

Женски и мушки цветићи развијају се махом по врховима младих изданака, и зато ови се не смеју лети заламати, нити при зимњем и летњем сасецању сећи, нити и само потсећи. На ово при сасецању леске ваља добро мотрити.

Добро негована леска држи се у својој свежости 20—30 година и рађа и може се и тада још опет помладити за један низ година. У овој цељи сасеку се стабла на 35—40 см. дужине, уклони се земља у наоколо у одстојању 1—1·5 м. до жила и напуни добром рањивом земљом. Ако се овај посао предузме с јесени, може се зими припомоћи и још каквим целисходним ђубретом. Сада ће се од чести из врата жила, од чести из сасечених стабала образовати нови снажни изданци, од којих се у првој години, да се стабло не би угушило, задржи само по више најјачих. Мало по мало смањују се они до на потребан број. Ако су за остављање изабрани изданци из вратних жила, онда се сасечена стабла морају осећи оштро изнад земље. Таква подмлађена стабла после неколико година превазилазе по родности често стабла младих сађевина.

На завршетку још неколико речи о употребљавању дрвета од леске. Дрво од леске даје пре свега врло добро дрво за огрев, које по доброти још превазилази брезово. Од изданака и стабала дебелих 2—8 см. правих, чистих гранчица, могу се цепати врло вине цепљике, које се употребљавају за свакојаке послове при плетењу котарица и т. д. Дужа и виткија стабла и изданци дају обручеве за бурад, који се много траже, тања и жилавија на против дају лукове за котарице, штапове, притке за цвеће и т. д. У опште ово дрво много се употребљава за ситна економска оруђа; угаљ од леске чини, главни саставни део пушчаног праха, за што је нарочито — и ако не искључиво — подесан.

Вести из места и са стране.

Годишњи парастос † Лази Нанчићу. Пишу нам из Вршца: „Породица нашег непрежаљеног Лазе приређује у суботу 12. марта, врлом покојнику годишњи парастос. И заиста ће 16. марта да се наврши година дана, како смрт отрже Лазу из круга његовог народа, породице и пријатеља. На парастосу Лазином учествоваће певачко друштво и све српске корпорације у Вршцу. Учинићемо дакле нашем Лази **годишњи помен, а нема сумње, да је он својим радом, у крилу нашег народа осигурао себи — вечан помен**“.

† **Др. Светозар Максимовић**, новосадски лекар, умр'о је данас у четвртак, по подне, напрасном смрћу. Покојник је био лекар владике Платона и у своје време имао је велике везе са калуђерским круговима. Све наше манастирске и калуђерске прилике знао је у прсте, и био је пун прича о њима. Колико нам је познато, покојник има опширне белешке о томе. Нема сумње, да би штампање тих бележака биле право благо за познавање наших калуђерских и манастирских прилика. Лака му земља!

Нов почасан члан српске румске занатлијске задруге. Јављају нам из Руме, да је „**прва румска српска занатлијска задруга**“ изабрала Павла Јовановића, уредника „**Србобрана**“ за свог почасног члана“. — Честитамо!

Српске забаве. Беседу са игранком приређује вуковарско срп. певач. друштво „Јавор“ под управом свога ликовође г. А. Милчинског у просторијама „народне дворане“ на „Беле покладе“ 6. марта 1888. Са овим распоредом: 1. Цее, „Матери“, пева мешовити збор. 2. „Шаљиви говор“. 3. А. Милчински, „Моја дика“, двопев сопран и алт, уз пратњу орхестера, певају гђце Катица Бошњаковић и Марија Стрнад. 4. А. Милчински, „Уздисај“, пева мешовити збор. 5. Хорешек, „Царица Милица и Владета војвода“, баритон соло уз пратњу мушког збора, пева г. Максим Шећерковић. 6. Ј. Цее, „Потачара“, пева мешовити збор. — **Беседу с игранком** приређује ђурђевачко певачко друштво у корист сиротих ђака основне школе. Беседа ће се одржати у суботу 5. (17.) марта 1888. год. у школској дворани. Распоред беседе је овај: 1. „Језерце“ пева мушки лик. 2. „Говор“. 3. „Шумица“ пева мешовити дечији лик. 4. Декламација „Бог ником дужан не остаје“. Балада од Д. 5. „Црквица“ пева мушки лик. 6. Декламација „Словен дротар“ од З. Ј. Ј. 7. „Народна песма“ уз гусле. — „**Гусле**“, друштво за неговање музике у Вел. Кикинди приређује у недељу 6. (18.) марта 1888. г. глазбену забаву са игранком у арени Браће Када. Почетак равно у 8 часова у вече. Распоред: 1. „Песмом срцу“, мушки збор, од Ј. Маринковића, пева друштво „Гусле“. 2. „Српска импровизација“, дело бр. 2., од Р. Толингера, свира на виолончелу глазботворац, прати на гласовиру гђца Љ. Веселиновићева. 3. „Спаваш ли злато моје“, мушки збор, од Р. Толингера, пева друштво „Гусле“. 4. „Ноктирно“, дело бр. 148. за гласовир, виолину и виолончело, од Фр. Шуберта, свирају гђца Т. Кнежекићева, А. Петровић и Р. Толингер. 5. „Дижи се из сна“, мушки збор, од И. пл. Зајца, пева друштво „Гусле“.

Смрт цара Вилхелма и брзојав. На дан, пре но што ће умрети немачки цар Вилхелм предано је у Берлину 29.878 брзојава. Ти брзојави бројали су укупно 499.926 речи. Да се то наштампа изнело би књигу од преко 4000 штампаних страна. На дан, кад је цар Вилхелм ум'ро отправљено је чак 36.615 брзојава, који су брзојави бројали укупно преко милијон речи. Велика већина тих брзојава јављала је на све стране света смрт цареву.

Поплава пре 50 година. Данас са свију страна стижу вести о поплави, која је наступила, или која може још наступити. А равно пре 50 година, у истом месецу и у исте дане била је такође велика поплава у Угарској. Зима беше оштра и дуга као и ове године. Крајем фебруара поче да се топи нагло снег и да се креће лед на Дунаву. Лед се загушио на више места, те увеличао поплаву. То је било нарочито код Пеште и Будима. Онда је вода опустошила две трећине престолнице. 2. марта изашао је Дунав из корита и до 4. марта срушила је вода у Пешти 2281 кућу а подрила је и оштетила 827 кућа. У Будиму је од 762 куће 207 сасвим пропало а 266 кућа је уполу срушила вода. Људи је пропало 150. — Данас се таква поплава не може више догодити престолници, јер је она прилично осигурана, али многе друге вароши и села у нашој отаџбини већ јако страдаше од воде или су на прагу страдања.

Предавање о руској кавалерији. 17. је држао генерал **Сухотин** у петроградској официрској касини предавање о организацији кавалерије у опће, а с погледом на руску. Предавању је присуствовао и маршал, велики кнез Николај Николајевић старији и многи офисири генералног штаба. Сухотин је нагласио велику важност кавалерије у рату и рекао је, да треба кавалерију прикупити у велика тела. За то треба појачати њезин број и треба основати кавалериске корове од 12000 коњаника у кору. — Ово цело предавање је тим значајније, што је опће познато, да Русија има најбољу и највећу кавалерију.

Словачки исељеници у Америци. Угарски листови донели су ово дана тачан исказ свота, које су словачки исељеници у последње време послали кући из Америке. Двадесет поштанских уреда у Зипсу примило је из Америке, ако се може веровати „Egyetertesu“, 517.249 фор. 94 новч. Бележећи ту своту додаје „Egyetertes“, да она говори речитије него све одредбе, које је влада у последње време издала против изсељивања Словака у Америку. Словачки исељеници засновали су у Њу-Јорку новине, којима подржавају са својим сународницима у старој домовини живу свезу, те негују свој језик и народност.

Најновије вести.

— Из **Берлина** јављају, **да ће сада у понедељак нови немачки цар положити заклетву на устав. Цар ће се заклети писмено.**

— Из **Петрограда** јављају, **да се све веће руске новине повољно изражавају о прогласу и указу цара Фридриха.**

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 3. марта у вече.)

Берлин. Сутра, у петак ће цара саранити. Престолонаследник Рудолф, румунски краљ и краљица стигли су данас амо да буду при погребу.

Париз. Ђенералу Буланже-у одузета је команда и стављен је у резерву.

једном ослободи, од туђег господства и да постане свој.

Босански устанак 1875./7. године, имао је дакле и политичког и економског узрока! Народ је тукао спахије, као и владу, и желео је једном и другоме пропаст! Народ није био у стању, да се ослободи и да уништи и спахије и владу, али је ипак изазвао таке прилике, које су спахије оштетиле, а владу готово оборише. Кад је 1875 год. устанак у Босни букнуо, наступила је некако рано зима, а почетком новембра месеца, није се од великог снега никамо ни корака могло. Наш устањски стан био је у Тишковцу, и кроз три месеца нисмо се баш никуда помаћи могли. Били смо прави мученици и патили смо ужасно. Није се имало никуда, пак смо драговољно све сносили, надајући се, да ће боље бити, и даје наша будућност. Нисмо знали, што се у земљи ради, и какве спреме турска влада чини. Свезе биле су свуда прекинуте; и велики снег није нам ни најмање кретање допуштао. У нашој чети било је неколико врло окретних, и смелих људи као и стари хајдука, који су врло добро знали, куда се прећи, пак и снег мимоћи може. Знали су они, где је мален снег, и где се кроз велике планине провући могу. Једног јутра дође покојни Миленца Бабић у кућу, у којој су главари становали, и затражи дозволу како ће са неколико другова у нека села преко планине и ако узмогне у бјелојско поље отићи. Казао нам је и узрок, за што онамо иде. Препоручили смо му, нек у народ недирају, и никоме криво не ураде, а од народа ништа друго нетраже, него што им за храну треба и што им народ добровољно понуди. Миленца Бабић обећао је, како ће се у свему те наредбе држати, и неће ништа урадити, што би општој ствари штетљиво бити могло. Он је са својих десет другова другог дана отишао, одабрао је све старе хајдуке, као што је он био, поздравио се, и опростио се с нами, и отишао. Прошло је 10—14 дана, а ми о Миленци, и његовој дружини ништа нечусмо. Снег био је још увек велик, и није се никуда могло. Најглавнији путеви били су ипак прокрчени, и могло се из села у село ићи, али врло мучно. Скоро навршио се месец дана, како се од Миленце Бабића ништа не чује, и водили смо рачун, да му се што догодило није. И време се указало, а јужни ветар снег сбио и ископнио. Једног јутра око 9—10 сахата пре подне, зачу се пуцање пушака, а четвици подвикнуше „ето низ Тишковац Турака!“ У устањском стану не беше од главара до мене никога, а и људи било је врло мало, у све једва 150 момака. Трубач засвира на скуп, и за неколико тренутака, били су сви момци на окупу. Изведу и мога коња, и ја се упутим са још неколико коњаника до Јелачића гувна; да видим где су, и иду ли Турци?

С једног брежуљка видело се доста далеко, и могло се добро видити, да ли ко иде, и колико има Турака? Није се видело ништа, али су се из далека чуле пушке, и чинило се, као да се збиља бој бије. Пошли смо још напред, и сусретнемо једног четника, који је полагано ишао и чинило се, као да нема за њим потере. Кад сам га зауставио, и запитао: ко то пуца, и да ли су Турци, што ли је? Он нам одговори; како је Миленца Бабић ухватио турског закупника десетине, како га води и на весеље пуца! Повратимо тога четника, нек иде Миленци на сусрет, и каже му, да муџирију узалуд не трошни, свет плаши и четнике буни. Вратили смо се у село, и дали наредбу нек се момци разиђу, а официр Радосављевић похвалио их је што су се тако брзо искупили и за бој готови били. Није прошло дуго времена, и Миленца је с дружином, и ухваћена два закупника десетине (Латина) дошао. Он се одма јавио у кући где смо били, па јавља, како је здраво путовао, и како су у Трубару ухватили закупника десетине, богатог трговца из Варцар-Вакуфа латинина (католика) Анту Ћорића и његова момка, и како су га уценили 10,000 дуката, „иначе оде му глава с рамена!“ Ја сам рекао нек уведе Ћорића и момка му у кућу, а што се уцене, и другог тиче, то ће решити савет, и док се војвода Голуб у табор поврати. Увели су Анту, за којим је један стражар с оружјем ишао, и преко прага у кућу ступио. Ја сам стражара одмах уклонио, а Анти Ћорићу понудио да седне. Донели су му момци каву, понудили ракије и дувана. Сиромах Анта јако се уплашио и побојао, да из нашег табора живу главу изнети неће. Ја сам га куражио, нек се не боји, јер ће се његова ствар решити, док се војвода Голуб вечерас или сутра поврати. Анта дошао је мало к себи, и моје речи окуражиле су га. Узео је каву, попио је чашицу ракије, запалио је чибук и пушио. Ја сам се упустио с Антом у разговор, питао сам о његову месту, где је све бивао, како је у Јајцу, Кључу и Петровцу и имали колико турски војника и т. д. Он ми је одговарао све површно и избегавао је да нас плаши, као и то да нам и надежду даде. Њему као католику било је криво, што је устанак букнуо, и неби му по вољи било, кад би и Турска царевина пропала. За Анту Ћорића слушао сам и пре, па знао, да није од рђавих људи, знао сам да је доста поштен, и да ни народ баш до воже не свлачи. Ја, што се мене тиче, нисам био зато, да се Анти и мало криво учини, него да се што пре опрости и нек иде камо му драго. Повратио се и војвода Голуб Бабић, па је и он у почетку као и његов рођак Миленца хтео, да се од Анте 10.000 дуката уцене тражи. Тек кад сам му доказивао, како Анта тих новаца нема, како ни права немамо, да га уцењујемо, а најпосле да је Анта католик, и док се чује, како смо католика ухватили и уценили, то ће свак на нас нападати и окривиће нас, како смо пристрастни, и како водимо верску борбу и т. д. И војвода Голуб сагласио се, па закључимо, да се Анта ослободи, па нек иде куда му драго. То смо саопштили Анти, и он се јако обрадовао, поблагодарио нам је, а уједно рекао, како нам препушта за војску све десетинско жито, што у Трубару има, и да с истим расположимо. Написали смо Анти путницу, и ударили печат, како га ни један четник дирати несме, и он је отишао.

Борба се још две године продужавала, а Анта Ћорић није се више појављивао, да десетину наплаћује, а није је нико ни давао. Тек кад је борби крај био, и кад је Аустрија Босну посела, дошао ми је Анта у госте, поблагодарио ми је на пријатељству. Анта био је после у своме месту начелник и добро је са Србима живио. Окупациона влада није му била по вољи, јер он није никакве разлике између пређашње турске и окупационе владе видио. Сад незнам како Анта мисли и да ли је жив!

П. У—ц.

Трговина.

= **Нови Сад**, 3. (15.) марта. На житарским пијацама је само тих посо и на оним горњим и доњим нашим. Цена је рани без промене. Кукуруз је у Будимпешти са 5—10 нов. прошлих дана скупље плаћан. На нашу пијацу врло мало доспе ране, довоз је скоро сасвим престао. А како је зимска ледена кора пукла немамо се надати да ће скоро и бити довоза пошто отпочиње пољска пролетња радња. Цена је рани данас ова: Пшеница 6 ф. 60 до 70 н. Наполица 5 ф. 50—60 н. Јечам 4 ф. 40 до 50 н. Зоб 4 ф. 50—60 н. Кукуруз 5 ф. 30—50 н. Све од 100 кгр.

Брашно по пређашњој цени продаје није велике.

Производ наших вртара-боставџија одпочиње се више тражити, купаца је са стране у нашој вароши. Цене су доста умерене. Пасуљ 12—13 ф. Кромпир 5 ф. Лук црни 5—6 ф. Арпаџик по каквоћи 18 до 20 ф. од 100 кгр.

Маст на више 60 ф. на мање 64—66 ф. Сланина 62—66 ф. паљена дебела 68—72 ф. од 100 кгр.

Угојени свињи 48 н. Теоци 8—16 ф. од ком. Јагњци 8—10 од пара. Мршави свињи погодишњаци 14—18 ф. годишњаци 24—32 ф. двогодишњаци 42—50 ф. од пара.

Вино. Вина се на мање партије тражи. Цена је остала пређашња. Лањско бело 7—12 н. шилер 10 до 14 н. Црно 18—24 н. Старо бело 10—16 н. шилер 12—16 н. црно 32—42 н. Комовица 16 до 20 н. шљивовица 18—26 н. стара шљивовица 32 до 48 н. Све од 1 литре.

Време топло. Вода у Дунаву у малом надоласку. Понтонски ће се мост на Дунаву између наше вароши и Петроварадина за неколико дана наместити.

*

У **Будимпешти** 2. (14.) марта. Пшеница је више него обично нуђена но није воља добра за куповање. Кукуруз је у исто доба са 10 новч. поскупио. Плаћана пшеница потиска 80. 7 ф. 25—30 н. 81. 7 ф. 30—35 н. 81.5 7 ф. 40 н. Бачка и банатска 78.5 7 ф. 30 н. Све на три месеца.

За готов новац готово зрно пазарено: Раж 5 ф. 60—75 н. Јечам за рану 5 ф. 35—50 н. за пиваре 6 ф. 75—7 ф. Зоб 5 ф. 30—75 н. Кукуруз 5 ф. 85—90 н. Проја 5 ф. 80—85 н.

*

У **Будимпешти** је прошлог понедељника одржан недељни марвени вашар. На 2000 мом. које крупне које ситне стоке за кланицу је на вашару било. Плаћани су волови српски и угарски 170—280 ф. јалове краве 110—180 ф. од пара. Теоци 10—25 ф. од ком. Јагњци 6 ф. 50—7 ф. Овци 8—12 ф. од пара.

*

У **Штајнбруху** 2. (14.) марта. Посао са угојеним свињима се чврсто држи. На окупу је 83.206 ком. разне сорте свиња. Плаћа се за угареке теш. мат. 51—53 н. младе теш. 53½—54 н. средње 51—52 н. лаке 51—52 н. Српске тешке 50—51 н. средње 49—50 н. лаке 48—49 н. Све од 1 кгр.

Одговори уредништва.

Пријатељима Л. С. у Сентомашу и П. Л. и друговима у Грацу. Уредник најодлучније заступа мишлење, да ти људи нису заслужни одговора и да би по њих била највећа част, кад би се на њих осврталн. Зашто не одговорате и „Срб. Народу" кад вас тамо нападну? Јелте да би то било — излишно. У осталом, ствар ће доћи пред редакцијони одбор, па нек он реши. Донде искрено поздравље!

Списак

добровољних прилога, који су стигли срп. акад. друштву „Зори" приликом светосавске беседе 14. јануара 1888.

Из Бечa: г.г. Костантин Хаџи-Ристић 25 ф. Катарина Јосифовић 10 ф. Авакумовићка 10 ф. Лавра Пакени 10 ф. Антон Шембер 1 дук. др. Милан Дамјановић 10 ф. Јосиф Видаковић 1 ф. Н. Јанковић 2 ф. др. Е. Папи 5 ф. Божо Чулић 1 ф. Никола Пачић 2 ф. Љубо Муни 1 ф. Васа Стојановић 1 ф. Михаило Савчић 1 ф. Н. Богдановић 1 ф. Н. Андрејевић 1 ф. Пород. Јовановић 10 ф. Милан Богићевић, посланик 20 ф. Јосиф Стојковић 3 ф. Н. Н. 1 ф. Милош и Сава Марић 10 ф. Војислав Суботић 1 ф. Н. Величковић 2 ф. Н. Рубрицијус 1 ф. Николајевски протојерej 5 ф. др. Н. Бишов 1 ф. Михајло Пачић капетан 5 ф. Васо Видовић 3 ф. Владимир Поповић 1 ф. Никола Вучетић 1 ф. Н. Силецки 2 ф. Н. Деспинић 10 ф. Тоша пл. Бајић 10 ф. Петар Стејић 5 ф. Светозар Адамовић 10 ф. Н. пл. Бајић 15 ф. Н. Тајвнер 5 ф. Миливој Николајевић поручик 5 ф. Лаза Нешић 1 ф. Ника Остојић 4 ф. Н. Канта 4 ф. Филип Кремић 5 ф. Катарина Каљевићка 5 ф. Михајло Вулетић 4 ф. Н. Маринеско 1 ф. Петар Илић капетан 2 ф. Живота Јанковић 2 ф. Младен Михловић 1 ф. Демостен Николајевић 10 ф. др. И. Барковић 6 ф. Н. Бреб 1 ф. Кока Миловановић пуковник 15 ф. Јоца Шајновић 2 ф. Н. Панић 2 ф. Н. Н. 1 ф. Ристо Хаџи-Ристић 15 ф. Н. Шајнер 1 ф. Н. Стошић 2 ф. Т. Стефановић Виловски 3 ф. Живко Црноварчевић 2 ф. Н. Н. 1 ф. др. Змај Ј. Јовановић 5 ф. Љубомир Јовановић 6 ф. Н. Цревар поручик 1 ф. Н. Кримињецки 2 ф. Н. Волраб 1 ф. Н. Марковић 2 ф. Н. Медовић секретар 5 ф. Јован Нака 10 ф. Ј. Теодоровић 5 ф. Н. Ефстадијадес 2 ф. Н. Волрад 2 ф. Н. Стојановић 40 н. Н. Н. 1 ф. Н. Павловић 3 ф. Н. Вуковић потпоручик 5 ф. Н. Јовановић официр 5 ф. Н. Јовичић капетан 5 ф. Н. Петковић 1 ф. Н. Радмиловић 1 ф. Н. Васојевић 1 ф. Н. Драгичевић 2 ф. Полит. др. „Једноте" 7 ф. Н. Н. члан „Једноте" 1 ф. Н. Солтоковић 2 ф. Фердинанд Рудолф 1 ф. Н. Брошански 1 ф. Н. Занковић секретар 5 ф. Н. Н. 2 ф. Н. Павловић 1 ф. Л. Скоска 4 ф. Н. Мировић 2 ф. Н. Димитријевић 2 ф. Стева Матић 2 ф. Н. Станковић 1 ф. Н. Нешковић 1 ф. Ђорђе Текеш 2 ф. Н. Вулетић 1 ф. Н. Вучковић 1 ф. Никола Капамација 2 ф. Н. Јовановићка 2 ф. Н. Сечанскова 3 ф. Никола Сударевић 1 ф. Н. Радаковић 1 ф. Ђ. Станковић 1 ф. Јован Бартула 1 ф. Мујага Бекић 1 ф. Лазар Катић 1 ф. Бошко Сујић 2 ф. др. Фридрих Гајрингер 1 ф. Н. Кашпаре 1 ф. Н. Таузовић 1 ф. В. Вакети 2 ф. Н. Марковић 1 ф. Павле Јевтић 2 ф. др. Ј. Чокор 5 ф. Мита Андрејевић 5 ф. Н. Ивановић 1 ф. Н. Биндеровић 1 ф. др. Н. Хорват 1 ф. Милутин Вукотић 3 ф.

Укупно из Бечa 1 дукат и 432 ф. 40 н.

Из Котора: Александар Живаљевић 2 ф. Герасим Петрановић епископ 5 ф. Н. Рамадановић 3 ф. Укупно из Котора 10 ф.

Из В. Кикинде скупио Н. Николић учитељ: Ђорђе Влаховић прота 1 ф. Јован Новаковић парох 1 ф. Спиридон Веселиновић парох 1 ф. Стеван Петровић учитељ 1 ф. Јован Удицки парох 50 н. Криштa Ајваз учитељ 50 н. Алекса Баковљев учитељ 50 н. Н. Николић учитељ 50 н. Богдан Чавић црквењак 50 н.

Укупно из В. Кикинде 6 ф. 50 н.

Из Ст. Пазове: Н. Петровић 2 ф. Штедионица 3 ф. Укупно 5 ф.

Грчетег: Илариjон Руварац, архимандрит 10 ф.

Љубљана: Васо Петричић 5 ф.

Автовац: Јово Колак 2 ф.

Фоча: Српско црквено певачко друштво 5 ф.

Мостар: Госп. Н. Мештеровић, учитељ, скупио: Г.г. Илија Иванишевић 5 ф. Игњат Гатало 2 ф. Т. Вукановић 1 ф. С. Чоловић 1 ф. Душан Билић 1 ф. митрополит Игњатије 5 ф. Леонтије Радуловић, архимандрит 3 ф. Војислав Шоле 5 ф. Браћа Шантић 5 ф. Пера Грковић 3 ф. Браћа Косјерина 2 ф. Н. Н. 1 ф. 50 н. Н. Н. 1 ф. 50 н. Н. Петковић 1 ф. Д. Шахин 1 ф. Н. Чокорило, парох 1 ф. Н. Мештеровић 1 ф. Укупно из Мостара: 40 ф.

Будим: Н. Петровић 3 ф.

Сентомаш: Скупио г. Лазар Гавански: Српска црквена општина 10 ф. г.г. Лаза Гавански 3 ф. Јоца Настић, учитељ 2 ф. Стева Дунђерски 2 ф. Вељко Загорица 1 ф. Тоша Хаџић 1 ф. Т. Ђорђевић 1 ф. Андрија Сарић 1 ф. Коста Манојловић 1 ф. Лаза Манојловић-Брата 1 ф. Лаза Каћански 1 ф. др. Милутин Мајински 1 ф. С. Мајински, парох 1 ф. Ника Дракулић 1 ф. В. Каћански 50 н. Укупно из Сентомаша: 27 ф. 50 н.

Каменица: Др. Љубомир Радивојевић 1 ф. 50 н.

Винковци: Стева Ненадовић, гимназиста 1 ф.

Ср. Карловци: Скупио г. Ст. Лазић, директор: Г.г. Стеван Лазић, директор 3 ф. Н. Барусковић, проф. 2 ф. Н. Димитријевић, проф. 2 ф. Ј. Живановић, проф. 2 ф. Н. Вујић, проф. 1 ф. Н. Нинковић, проф. 1 ф. Ђ. Магарашевић, проф. 1 ф. П. Марковић, проф. 1 ф. Н. Опачић 1 ф. М. Недељковић 1 ф. Рада Врховац, проф. 1 ф. Св. Коларовић, проф. 1 ф. Стева Поповић, проф. 50 н., др. Ж. Гојковић 5 ф. Укупно из Карловаца: 21 ф. 50 н.

Крагујевац: М. Миловановић и др. Лонткијевић 5 ф. Дружина „Подмладак" 10 динара. Укупно: 10 динара и 5 ф.

Нови Сад: Петар Маркуш 1 ф. Миша Димитријевић 5 ф. Укупно: 6 ф.

Сарајево: Прилог Сарајлија 93 ф. 70 н. П. Петрановић, протојерej 3 ф. Укупно: 96 ф. 70 н.

Дубровник: Андро Мурат 2 ф. Војислав Ђорђевић, медицинар 2 ф. Укупно: 4 ф.

Сомбор: Г.г. Даша Грујић 1 ф. По 50 новчића: Јаша Гергуров, Данило Гергуров, Паја М. Бикар, Коста Цветковић, Шандор Путић, Јосим Ранисављевић, Коста Косанић, Мита Јовановић, Св. Лукић, Ст. Вукичевић, Ст. Николић, Платон Лугумерски, Б. Шпицер, Чеда Милутиновић, Љ. Бикар, Младен Гергуров, Мита Плачко. Ника Грујић, учитељ 1 ф. Сима Бикар 1 ф. (Скупио г. Чеда Милутиновић). Укупно: 11 ф. 50 н.

Љубиње: Иво Кнего 5 ф.

Цетиње: Филип Радичевић, ђакон 2 ф.

Г. Н. Коблишка из ? 2 ф.

Бихаћ: Јово Мандић 2 ф.

Тешањ: Лазар Ковачевић 2 ф.

Берлин: Г. Маша Пупин, професор 18 ф.

Одеса: Васа Ђурковић, Макса Ђурковић и Андра Сеферовић 10 ф.

Кајиро: Сава Косановић, митрополит 20 ф.

Д. Милановац: Певачко друштво „Пореч" 1 дукат.

Од „Зориних" чланова 5 ф. 72 н.

Укупан приход: 2 дук., 10 дин. и 760 ф. 32 н. Укупан расход: 574 ф. 10 н. Чист приход: 2 дук., 10 дин. и 186 ф. 22 н.

Чист приход послаће се одбору за подизање Гундулићевог споменика у Дубровник.

Нека је и на овом месту штованим прилагачима од стране „Зоре" изречена најтоплија захвала.

У Бечу, 25. фебруара 1888. г.

У име српског акад. друштва „Зоре":

Чед. Ђурђевић, тајник. **Бранко Ановић**, председник.

Молимо сл. уредништва српских листова, да одштампају овај списак.

ПОЗИВ
на
БЕСЕДУ С ИГРАНКОМ

коју приређује

СРПСКО ЧИТАОНИЧКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО

У НОВОМЕ САДУ

У ДВОРАНИ „КОД ЦАРИЦЕ ЈЕЛИСАВЕТЕ"

у суботу 5. (17.) марта 1888.

А У КОРИСТ СВОЈЕ БЛАГАЈНЕ.

Сви п. н. потпомажући чланови имају са својим породицама бесплатан улазак.

За нечланове је улазна цена: од особе 1 фор., од породице 2 фор. 50 новч.

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.

Улазнице се могу добити у књижарама Браће М. Поповића и Луке Јоцића, код друштвеног благајника П. Матића и у вече на благајни.

РАСПОРЕД:

1. „Власи" од Товачовског пева мешовити збор.
2. „Црквица" од Бекера пева мушки збор.
3. „Пева уз гусле" г. Лаза Надбандић.
4. „Што се боре" ..... Impromtu за гласовир од Калоуза, свира гђца Даница Матић.
5. „Имам месме" од Хорејшака уз пратњу гласовира пева сопран и алт.
6. „Хеј трубачу" од Маринковића пева мушки збор.
7. „Песма о песми" од Змаја Јована Јовановића, декламује гђца Вукосава Бичанска,
8. „Чески валцер" (народна песма) од Х. Доубека, пева мешовити збор.
9. „Падајте браћо" од Хавласа пева мушки збор.

✝

Свима пријатељима и познаницима јављамо, да ћемо сада у суботу 12. (24.) марта о. г. у 10 сахата пре подне у вршачкој катедралној цркви давати нашем нигда не прежаљеном покојнику

ЛАЗИ НАНЧИЋУ
ГОДИШЊИ ПАРАСТОС.

Тинка Нанчићка.
Јулија и др. Б. Илијић.

✝

Свима сродницима, пријатељима и познаницима јављамо тужну вест, да нам се незаборављена супруга односно мати, кћи, сестра, снаха, јетрва, стрина и тетка

АНА МАРЦИКИЋКА

рођ. ДАВИДОВИЋ

после дугог и тешког боловања у 38. години живота свога, дана 27. фебруара (11. марта) 1888. год. у вечност преселила.

У Паланци 27. фебруара (11. марта) 1888.

Марко Марцикић ожалошћени супруг, Љубиша син; Лепосава, Софија, Мара, Стојана, кћери; Наталија Давидовић мати, Ђока Давидовић брат, Софија Давидовић снаха, Рада Давидовић братић, Глиша Вуковић шогор, Софија Вуковић сестра, Латинка Марцикић свекрва, Новак, Мита, Коста, девери, Милица, Ната, Емилија, јетрве, Живка и Цвета сестричине, Сава, Даринка, Зорка, Илија, Латинка, Теза, Савка, синовци и синовићи.

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:

Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:

Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.
Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

Потписани траже гостионичара за велику гостионицу „код два голуба" у Сарајлијиној кући у Чуругу. Који жели гостиону под рачун примити, нека изволи јавити се, па може одма ступити. Гостиона има довољно простора и за госте са стране, а лежи на најлепшем месту у селу. Нужни услови код издаваоца. **Нова Гаврилов и Ђока Петровчан**, арендатори-издаваоци.
1—3

КОЊАК
грофа Стевана Кеглевића у Промонтору
Средишни биро: Будимпешта, Рудолфов ке 7.

По сведоџби краљ. угар. државне хемичне покушаонице, наш се коњак, што се тиче чистоће фабриката, француском производу одлучно претпоставља. Као год за пиће тако исто и као дијететично средство, нарочито од слабости стомака, нередовног варења, кад нема човек воље на јело итд., препоручују коњак угледни медецински ауторитети, а многи га лечници употребљују и против заразних болести и то са најбољим успехом.

У оригиналним флашама може се скоро без изузетка добити у свим престоничким као и у провинцији у највише спецерајских, винских трговина и трговинама са деликатесама.

Пошто су наш коњак већ више њих подражавали, треба за то пазити на нашу етикету са белегом за чување, на капице од флаша са грбом и фирмом и чепове са жигом фирме. 1—5

ГЛАСОВИРИ.

Због себе продајем јефтино разне гласовире нове и старе, хармониуме, пианине, велике аристоне, и нове кратке већ употребљене гласовире од 80 фор. па на више.

Аугуст Клужински, фабрикант гласовира у Н. Саду лебарска улица бр. 980.
1—1

ПОЉСКО ИМАЊЕ

два сата од Београда, близу реке Саве, особито плодно земљиште, за сваку врсту економије подесно, продаје се из слободне руке. Купац може исплаћивати за дуже време. — Обратити се са понудама на **Ј. К. Борјановића у Београду.** 2—2

Tschinkel ПРАВА

ЧИНКЛ КАВА

Kaffee (Spar- u. Feigenkaffee etc.)

најбољи је дометак кави, пријатан укус и велика уштеда. 7—10

КАКАО
и
ЧОКОЛАДА
VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

која је на првој бечкој изложби куварске вештине са највећом наградом, са почасном дипломом одликована, **може се добити**, чиста и права са нашом влашћу регистрираном „шуцмарком" и фирмом, код свих реномираних гг. трговаца и трговаца с деликатесама, **у Новом Саду код гг.**

Д. Коде и Емериха Дицгена.

— Пошиљке са поштанским поузећем (Nachnahme) у провинцију.

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,

ц. кр. зем. фабриканти. Фабрика и средишно одправништво у Бечу Wien, IV., Alleegasse Nr. 48. (näch dem Südbahnhofe.) 108—150

СВЕДОЧАНСТВО.

Српска православна црквено-школска општина врањевачка издаје г. Милутину Соколовићу свештеничког, црквеног, војничког и цивилног одела кројачу у Новоме Саду, на захтевање његово ову сведочбу:

Да је у току 1887. године четир нове одежде, (две светле и две црне) за нашу православну цркву направио, које је ова црквена општина са ваљаности и добре израде са највећим задовољством примила.

С тога се г. Милутин Соколовић као ваљан, вешт и у своме послу прави стручњак сваком а поглавито српским правосл. црквен. општинама најтоплије препоручује.

У Врањеву, 22. фебруара 1888.

Душан Петровић, перовођа. **Н. Главашки**, председник црквен. шк. општине.

Милош Рајковић, протојерej и парох. 1—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.